

Twintigste zondag door het jaar B cyclus 16 augustus 2015

Spreuken 9,1-6

Efeziërs 5,15-20

Johannes 6,51-58

Spreuken 9,1-6

Eerste lezing uit het boek der Spreuken

De wijsheid heeft zich een huis gebouwd,
zeven zuilen heeft zij zich gehouwen,
haar vee heeft ze geslacht,
haar wijn gemengd,
haar tafel gereed gemaakt.
Nu zendt ze haar dienstmeisjes uit,
op de hoogste punten der stad moeten ze roepen:
"Wie onervaren is kome hierheen
en wie geen inzicht heeft, laat hem tot bezinning komen:
Kom en eet van mijn brood,
drink van de wijn die ik gemengd heb.
Laat uw onnozelheid varen en u zult leven,
bewandel de weg der wijsheid!"

Efeziërs 5,15-20

Tweede lezing uit de brief van de heilige apostel Paulus aan de christenen van Efeze

Broeders en zusters,

let dus nauwkeurig op hoe ge u gedraagt:
als verstandige mensen, niet als dwazen.
Benut de gunstige gelegenheid, want de tijden zijn slecht.
Daarom, weest niet onverstandig
maar tracht te begrijpen wat de Heer wil.
Bedwelmt u niet met wijn, wat tot losbandigheid leidt
maar laat u bezielen door de Geest.
Spreekt elkander toe in psalmen en hymnen en liederen,
ingegeven door de Geest.
Zingt en speelt voor de Heer van ganser harte.
Zegt altijd voor alles dank aan God de Vader
in de naam van onze Heer Jezus Christus.

Johannes 6,51-58

Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Johannes

In die tijd zei Jezus tot de menigte:
"Ik ben het levende brood
dat uit de hemel is neergedaald.
Als iemand van dit brood eet,
zal hij leven in eeuwigheid.

Het brood dat Ik zal geven,
is mijn vlees
ten bate van het leven der wereld.”
De Joden geraakten daarover met elkaar in twist en zeiden:
“Hoe kan Hij ons zijn vlees te eten geven?”
Jezus sprak daarop tot hen:
“Voorwaar, Ik zeg u:
als gij het vlees van de Mensenzoon niet eet
en zijn bloed niet drinkt,
hebt gij het leven niet in u.
Wie mijn vlees eet en mijn bloed drinkt,
heeft eeuwig leven
en Ik zal hem doen opstaan op de laatste dag.
Want mijn vlees is echt voedsel
en mijn bloed echte drank.
Wie mijn vlees eet en mijn bloed drinkt
blijft in Mij en Ik in hem.
Zoals Ik door de Vader die leeft gezonden ben
en leef door de Vader,
zo zal ook hij die Mij eet
leven door Mij.
Dit is het brood, dat uit de hemel is neergedaald.
Het is niet zoals bij de vaderen
die gegeten hebben en niettemin gestorven zijn:
wie dit brood eet, zal in eeuwigheid leven.”

Commentaar

Jean Bastiaens

Word je goochem of haak je af?

De lezingen van deze zondag worden alle drie getekend door een tegenstelling. Het gaat over ‘inzicht’ tegenover ‘dwaasheid’ (eerste lezing), over ‘bedwelmd en losbandig zijn’ tegenover ‘bezield leven’ (tweede lezing) en ten slotte over ‘sterven’ tegenover ‘eeuwig leven’ (evangelie). De keuze is minder gemakkelijk dan het lijkt. Is het niet verleidelijk om je te laten bedwelmen door wijn, om op te gaan in een roes van alcohol of eender welke drug? Is het niet gemakkelijker om de dag te plukken en te eten, te drinken en te kopen wat je maar wilt in plaats van je te laten leiden door wijsheid en door de Tora die je een richting wijst? Is het niet aanvaardbaarder om je eigen leven te plannen en als het moet het ook te redden ten koste van anderen, dan te aanvaarden dat je Jezus als een mens van vlees en bloed (!) nodig hebt om bezield en eeuwig te leven?

Het christendom is geen pakketje van normen en waarden. Als dat zo was, dan zouden veel meer mensen christen worden. Johannes duwt ons met de neus op dit feit: in het hart van het christelijk geloof staat een persoon. Die persoon is Jezus, en zijn Naam (Jeshua) betekent: GOD brengt uitzicht en redding. Als we de persoon van Jezus losmaken van zijn woorden, en er een boodschap uit afleiden die we verkopen onder de noemer van ‘normen en waarden’, dan hebben we misschien wel iets moois, maar dan hebben we geen christendom meer. Zoals het was in de tijd van de evangelist Johannes, zo is het ook in onze tijd: het geloof staat of valt met de aanvaarding van de persoon van Jezus.

Dat aanvaarden van Jezus, Hem toelaten in je leven, en vooral: Hem 'eten en drinken' – dat is verre van vanzelfsprekend. Want 'eten en drinken' duidt op intimiteit en op gemeenschap. Wanneer de gastvrouw of gastheer ons aan tafel uitnodigt, vieren we het samenzijn en vieren we elkaar. Er groeit een band, we zijn niet langer vreemden voor elkaar. Wie deelneemt aan de eucharistie en zich daar laat onthalen door Jezus-van-vlees-en-bloed, die viert de gemeenschap met Jezus en met de Vader en wordt ingelijfd in de gemeenschap van de tafelgenoten. Het is geen vrijblijvende zaak.

Wat hebben we nodig om deze stap te kunnen zetten? Elk van de drie lezingen geeft een antwoord. Het boek Spreuken maakt duidelijk dat we 'inzicht' nodig hebben. Het gaat daarbij niet alleen om kennis van zaken, maar om een kenvermogen dat heel de mens insluit: zijn verstand, zijn geest en zijn hart. Wie zo op zoek is naar 'inzicht', zal toegang krijgen tot de wijsheid. En wie wijs is, die is 'goochem': een prachtig Jiddisch woord dat onze taal heeft verrijkt. Wie geen genoegen neemt met enkel het verstand of met enkel de emotie, die zal goochem worden!

De tweede lezing spreekt over de volgende zaak die we nodig hebben om de stap naar de eucharistie te kunnen zetten: bezieling. En die bezieling komt van de Geest, die ons bevrijdt uit onze starre kerkstoelmentaliteit ('Staat alles wel op zijn plaats?'). Mensen die bezield zijn, die zingen. Dat kun je zien en dat kun je horen. Meer zelfs: ze spelen. Ze hebben iets lichtvoetigs, ze leven vanuit het hart dat volgens Joodse optiek de zetel van de wijsheid is. Worden onze eucharistievieringen gekenmerkt door deze vrije bezieling, of zijn het strakke keurslijven waarin geen plaats is voor de mens van vlees en bloed? Als dat laatste het geval is, dan moeten we ons afvragen of we nog wel wakker geschud worden door het feit dat juist in deze viering Jezus zichzelf als vlees en bloed aan ons geeft.

De derde lezing noemt de derde zaak die we nodig hebben: geloof. Want het is en het blijft ergerniswekkend dat de Jood Jezus, wiens vader en moeder wij kennen, ons zijn lichaam en zijn bloed aanbiedt als de weg die het paasmysterie verwerkelijkt: Hij zal ons bevrijden van elke vorm van knechting en slavernij, en Hij alleen. Maar dan alleen maar op de wijze van 'door Hem, en met Hem en in Hem'!

Wijsheid, bezieling en geloof: zie daar de drie onmisbare ingrediënten voor onze samenkomsten op de eerste dag van de week, de zondag. Het is niet verboden om eens kritisch naar onszelf te kijken: hoe staat het met mijn wijsheid, mijn bezieling, mijn geloof? En het is allerm minst verboden dat we die vraag ook als gemeenschap stellen: zijn we nog goochem, of hebben we eigenlijk al lang afgehaakt en vieren we eucharistie op platgetreden paden?